

ลักษณะความผิด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีความผิดยาเสพติด

2.1 ลักษณะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

เมื่อกล่าวถึง "อาชญากรรม" คนส่วนใหญ่มักจะนึกถึง พฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอาญา มีการลงโทษ เป็นเรื่องที่น่าหวาดกลัว หรือข่มขวัญประชาชน และบ่อยครั้งจะติดตามด้วย ความโกรธแค้นชิงชังของตัวผู้เสียหายเอง ญาติของผู้เสียหาย หรือสังคมส่วนรวม คงจะมีคนไม่มากนักที่จะ เข้าใจต่อไปว่า พฤติกรรมบางอย่าง แม้จะ ไม่น่ากลัวหรือข่มขวัญของประชาชนไม่สร้างความโกรธแค้นชิงชังแก่สังคมส่วนรวม เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดขึ้นโดยบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม มีความรู้หรือการศึกษาดี เป็นที่นับหน้าถือตากันโดยทั่วไป กลับสร้างความเสียหายให้แก่สังคมและประเทศชาติอย่างมากมาย เช่น การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น¹

นักอาชญาวิทยาและนักสังคมวิทยา ต่างได้อธิบายความหมายของ "อาชญากรรม" ให้นานาทัศนะต่างกัน เช่น

Edwin H. Sutherland และ Dr. Cressey² ได้ให้ความหมายว่า "อาชญากรรม คือการกระทำละเมิดต่อกฎหมายอาญา การกระทำใด ๆ ไม่ว่าจะน่าประหลาด น่าลงโทษมากสักเพียงใด ไม่ว่าจะผิดศีลธรรมมากน้อยเพียงใด หรือเลวต่ำช้ามากแค่ไหน ก็ไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้"

---

¹ วีระพงษ์ บุณยรัตพันธุ์. "ขอบเขตและความหมายของอาชญากรรมทางธุรกิจ" กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. (อัดสำเนา).

² Sutherland, Edwin H. and Dr. Cressey. Principle of Criminology. 7 th ed. (Philadelphia : J.B. Lippincott Co., 1966), P. 4

Paul Tappan³ ได้ให้ความหมายว่า "อาชญากรรม คือ การกระทำโดยมีเจตนา ละเมิดกฎหมายอาญา หรือละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายอาญาบังคับให้กระทำ โดยไม่มีข้อแก้ตัว ที่สมเหตุสมผล ซึ่งทำให้รัฐต้องดำเนินการลงโทษในฐานะที่เป็นความผิด"

ส่วน William L. Marshall และ William L. Clark⁴ ได้ให้ความหมายว่า "อาชญากรรม คือ การกระทำหรือละเว้นไม่กระทำการใด ๆ ซึ่งกฎหมายมหาชนได้บัญญัติห้ามไว้ เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และถ้าผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ โดยวิธีดำเนินการกระบวน พิจารณาทางศาล"

ดังนั้น จากความคิดเห็นของนักอาชญาวิทยาและสังคมวิทยา จึงอาจสรุปความหมาย อาชญากรรมทั่วไปได้ว่า อาชญากรรม คือ พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวกับ กฎหมายอาญา โดยผู้กระทำมีเจตนาชั่วร้าย และจากการฝ่าฝืนดังกล่าวทำให้ผู้กระทำต้องได้รับโทษ

ส่วนอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับการผลิต การครอบครอง การเสพ การจำหน่าย การนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดโดยผู้กระทำมี จิตใจที่ชั่วร้าย และจากพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐนี้ทำให้ผู้กระทำต้องได้รับโทษ ดังนั้นจึง เห็นได้ว่า อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอาชญากรรมธรรมดา แต่มีลักษณะที่พิเศษแตกต่างจาก อาชญากรรมทั่วไปคือ

ก) อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดมีลักษณะพิเศษที่ปราศจากผู้เสียหาย (Victimless Crime) เนื่องจากผู้เสพยาเสพติดซึ่งแท้จริงแล้วเป็นผู้ที่ได้รับผลร้ายจากยาเสพติดโดยตรงโดย สภาพควรจะเป็นผู้เสียหายที่มาร้องเรียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ผู้เสพยาเสพติดเองก็พึงพอใจและ ไม่คิดที่จะร้องเรียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดจึงยากแก่การสืบสวน จับกุม

---

³ Tappan, Paul. Crime Justice and Correction. (New York : Mr. Graw-Hill, 1960), P. 10

⁴ Marshall, William L. and Clark, William L. . The Legal Definition of Crime and Criminals in the Sociology of Crime and Delinquency. ed. by Marvin E. Wolf-gang, Leonaral Savitz and Norman Johnston. 2 nd ed. (New York : John Wiley & Sons Ine. 1970) P. 15

ข) อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดมักมีรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) โดยมีการจัดองค์กรอย่างเป็นระบบ มีช่องทางที่ซับซ้อน มีการแบ่งความรับผิดชอบในการดำเนินงานเป็นลำดับชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการประสานงานกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ⁵

เมื่อความผิดยาเสพติด มีรูปแบบดำเนินการเป็น องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) จึงขอลำดับถึง ความหมายและรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ตลอดจนการพัฒนาขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศพอสังเขปดังต่อไปนี้ คือ

ความหมายและรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

พัฒนาการของการก่อตั้ง องค์กรอาชญากรรม เริ่มต้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ในทวีปอเมริกา โดยจัดตั้ง เป็นกลุ่มบุคคล เพื่อกระทำการปล้นธนาคาร หรือกระทำความผิดอื่น ๆ แล้วค่อยมีวิวัฒนาการ กลายเป็น องค์กรที่สมบูรณ์แบบในรูปของ นักธุรกิจสมัยใหม่

สาเหตุพื้นฐานที่ก่อให้เกิดองค์กรอาชญากรรมขึ้น สืบเนื่องมาจาก การที่รัฐเข้ามาดำเนินการควบคุมการค้าขายในสินค้าอุปโภค บริโภคบางอย่าง จึงเกิดการลักลอบขายสินค้าเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุรา ซึ่งจัดเป็นตัวอย่างความต้องการปรกติของประชาชนโดยทั่วไป โดยได้มีการทำเป็นขบวนการ ประกอบกับมีการให้สินบนแก่ เจ้าพนักงานของรัฐ เพื่อความสะดวกในการลักลอบ จนกลายเป็นองค์กรใหญ่ที่มีอิทธิพลในที่สุด เมื่อการค้าขายมีกำไรเป็นจำนวนมาก จึงเกิดปัญหาในการนำเงินออกใช้ เพราะ เป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำผิดกฎหมาย จึงต้องนำเงินเหล่านี้ไปลงทุนในกิจการที่ถูกกฎหมายอีกทอดหนึ่ง ในระยะแรกของการจัดตั้งองค์กรอาชญากรรมพบว่า มีการเริ่มกระทำผิดโดยการโจรกรรมสินค้าที่ขนมาในรถบรรทุก หรือแม้แต่กระทั่งโจรกรรมยานพาหนะขนสินค้าอื่น ต่อมามีการพัฒนามากขึ้น จึงเปลี่ยนมากระทำการขโมยเอกสารทางการเงิน และใบหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อนำไปใช้ค้าประกันเงินกู้ในธนาคาร ซึ่งตนได้มีกิจการอยู่ หรือเพื่อที่จะสามารถหาเงินมาลงทุนในกิจการต่อไปได้ ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีความเห็นเกี่ยวกับความหมายขององค์กรอาชญากรรมไว้ต่าง ๆ กัน หลายฝ่าย โดย

⁵ ไชยยศ เหมะรัชตะ และคณะ "การศึกษาการดำเนินคดียาเสพติดตามระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม". (รายงานผลการวิจัย. สภาวิจัยแห่งชาติ, 2526), หน้า 60.

ฝ่ายแรกเห็นว่า องค์กรอาชญากรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับองค์กรชนิดหนึ่งที่เรียกว่า มาเฟีย (Mafia) ในประเทศสหรัฐอเมริกา และเห็นว่า ไม่เกี่ยวข้องกับประเทศอื่น เพราะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเฉพาะกรณี แต่อีกฝ่ายเห็นว่า เป็นความหมายที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่จะเกิดขึ้นในสังคมที่มีกลุ่มชนส่วนน้อยเป็นกลุ่มก้อน ที่จะพยายามเข้าสู่ความสำเร็จด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย

Professor Mark M. Stavsky⁶ เห็นว่า "องค์กรอาชญากรรม คือ ขบวนการของบุคคลที่ให้บริการ หรือขายสินค้าที่ถูกและผิดกฎหมาย ใช้จ่ายจากการประกอบกิจการที่ผิดกฎหมาย เพื่อลงทุนในกิจการที่ถูกกฎหมาย หรือในทางตรงกันข้าม รวมทั้งติดสินบนเจ้าพนักงานของรัฐ เพื่อการได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษ

แต่อย่างไรก็ดี นักนิติศาสตร์ ในมลรัฐต่าง ๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้พยายามให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ไว้ดังต่อไปนี้คือ

1. มลรัฐแคลิฟอร์เนีย

นักนิติศาสตร์ของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้ให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime)⁷ ว่า หมายถึง การร่วมกระทำความผิดระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือกระทำการหลายประการในการกระทำความผิดดังต่อไปนี้คือ

1. การนำเสนอและการบริการสินค้าที่ผิดกฎหมาย ดังเช่น การให้กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การค้ายาเสพติด
2. การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (Predatory Crime) เช่น การลักทรัพย์ เป็นต้น

ส่วนรูปแบบต่าง ๆ ของการกระทำความผิดทางอาญา ซึ่งอยู่ในความหมายขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) อาจแบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้คือ

⁶ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. "รายงานสรุปการประชุมปฏิบัติการอาชญากรรมธุรกิจ" (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 16-19.

⁷ Howard Abadinsky. Organized Crime. (Boston : Allyn and Bacon, 1981), P. 1

1. Racketeering หมายถึง กลุ่มบุคคลซึ่งร่วมกันกระทำความผิดในบรรดาความผิดอาญาในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไรร่วมกัน
2. Vice Operations หมายถึง บุคคลที่ร่วมกันประกอบธุรกิจในการจัดเสนาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น สารเสพติด การค้าประเวณี การพนัน เป็นต้น
3. Theft or Fence Rings หมายถึง กลุ่มบุคคลผู้ร่วมกันลักทรัพย์ โดยเฉพาะซึ่งได้กระทำอยู่เป็นประจำ เช่น การลักขโมย ร่วมอุบายหลอกลวงให้จัดส่งเอกสาร ความผิดฐานฉ้อโกง ตัดช่องย่องเบาเข้าไปในเคหสถานโดยมีเจตนาที่จะประกอบอาชญากรรม จริยยนต์ จักรยานยนต์ และการร่วมดำเนินการประกอบธุรกิจซื้อขายสินค้าที่ถูกลักขโมยเพื่อนำออกจำหน่ายโดยรับผลกำไร
4. Gangs หมายถึง บุคคลซึ่งมีผลประโยชน์ที่ร่วมกัน หรืออยู่ในวงการเดียวกัน ได้ร่วมสมคบกันเพื่อกระทำการอันผิดกฎหมาย เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและอิทธิพลของกลุ่ม เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มมรดกจักรยานยนต์ผิดกฎหมาย กลุ่มนักโทษ เป็นต้น
5. Terrorists หมายถึง กลุ่มบุคคลผู้ร่วมกระทำความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นที่หวาดหวั่น เช่น การลอบฆ่านักการเมืองที่มีชื่อเสียง การลักพาบุคคลสำคัญ เพื่อที่จะลดความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อรัฐ ไม่ว่าจะโดยมีวัตถุประสงค์ทางการเมือง หรือเป็นการแก้แค้นทดแทนก็ตาม

2. มลรัฐจอร์เจีย

The Georgai Organized Crime Prevention Council ได้ให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรม⁸ ไว้ว่าหมายถึง กลุ่มบุคคลที่ร่วมกันในการสมคบกันกระทำความผิดโดยเป็นการกระทำต่อเนื่อง เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ในการดำรงชีวิตหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ หรือการให้ความช่วยเหลือ ความสนับสนุนการละเมิดกฎหมายของรัฐอันเกี่ยวกับการค้าประเวณี การพนัน การจำหน่ายยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย การค้าสุราเถื่อน การจำหน่ายอาวุธร้ายแรงที่ผิดกฎหมาย ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ การเรียกเอาทรัพย์สินโดยมิชอบ การวางเพลิงเผาทรัพย์ การให้กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยเกินจากที่กำหนดโดยกฎหมาย การปลอมแปลงเอกสาร การให้สินบน

⁸ Ibid, P.2

เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจนำกฎหมายมาบังคับใช้

3. มลรัฐวิสคอนซิน

The Wisconsin Department of Justice ได้ให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรม ว่า หมายถึง การกระทำของผู้ร่วมเป็นตัวการ ผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโดยร่วมมือ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตรา หรือผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ หรือผลกำไรต่าง ๆ ไม่ว่าจะโดยวิธีการผิดกฎหมายทั้งหมด หรือเฉพาะวิธีการบางส่วนที่ผิดกฎหมาย โดยปกปิดการกระทำในรูปแบบของการให้สินบนและการฉ้อโกง⁹

Lindesmith ได้ให้ข้อสังเกตว่า องค์กรอาชญากรรม เป็นการร่วมกระทำความผิดระหว่างบุคคลหลายคน หรือกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับผลสำเร็จ โดยปรกติมักจะเป็นอาชญากรอาชีพ การดำเนินการไม่ทะเลหวม และโดยทั่วไปไม่เป็นทางการ หรืออาจจะ เป็นไปโดยมีความแน่นอน และมีรูปแบบโดยเป็นระบบที่กำหนดหน้าที่ไว้โดยชัดเจน โดยมีหน้าที่และมีผลประโยชน์ร่วมกัน¹⁰

The International Association of Chiefs of Police (IACP) Organized Crime Committee ได้เพิ่มเติมความหมายขององค์กรอาชญากรรมว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ¹¹

1. รูปแบบของการดำเนินการ การดำเนินการอย่างมีแบบแผน และมีกฎเกณฑ์ จะป้องกันผู้เป็นหัวหน้าจากการมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง กับการกระทำความผิดในทางอาญา และจะเป็นการรับรองความถาวรของการดำเนินการในกรณีที่มีการจับกุม ความตายหรือ การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าในการดำเนินการ

2. ผลกำไรที่ต่อเนื่อง แหล่งที่มาของรายได้จะมาจากการจัดเสนอและการบริการสินค้าที่ผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด การพนัน การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา การค้าประเวณี หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทำให้ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เสื่อมลง ความผิดเหล่านี้ เรียกว่า "ความผิด

⁹ Ibid, P.4-5

¹⁰ Ibid, P. 6

¹¹ Ibid, P 17-18

ที่ปราศจากผู้เสียหาย (Victimless Crime) ซึ่งปรกติจะให้ผลกำไรสูง และมีความเสี่ยงเพียงเล็กน้อย

3. การผูกขาด ภาวะผูกขาด หรือเกือบจะเป็นภาวะผูกขาด ในการจัดเสนอสินค้า แก่ตลาดหรือการให้บริการ

4. ความคุ้มกัน ความเฉื่อยชาและการละเลยต่อหน้าที่เป็นพื้นฐานอย่างสำคัญของ ความคุ้มกันที่มีต่อองค์กรอาชญากรรม ด้วยเหตุนี้ จึงต้องมีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง คือการให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน หรือการข่มขู่ผู้เป็นเหยื่อ หรือพยานบุคคล ดังนั้น การทุจริต ของตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา สมาชิกรัฐสภาหรือทำให้เกิดความคุ้มกันแก่การร่วมกระทำ ความผิดทางอาญาดังกล่าว

ดังนั้น องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) หมายถึง อาชญากรรมที่ ดำเนินการโดยอาชญากร ซึ่งได้ร่วมตัวเข้าด้วยกันตามสายการบังคับบัญชาในรูปองค์กร¹² โดย จัดวางแผนและดำเนินงานเพื่อประกอบธุรกิจและการบริการที่ผิดกฎหมายต่าง ๆ การดำเนินการ ดังกล่าวเป็นไปในลักษณะต่อเนื่อง หลักเลี้ยว การแข่งขัน และความขัดแย้งอันอาจเกิดขึ้นจาก ภาวะการผูกขาด นอกจากนี้ การดำเนินงานมักอาศัยอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมือง ทั้งนี้ เพื่อผลสำเร็จของงานและความมั่นคงขององค์กร

โดยสรุปอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดจึงเป็นอาชญากรรมธรรมดา แต่มีรูปแบบที่ แตกต่างจากอาชญากรรมธรรมดาทั่วไปคือ

1. อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดยากแก่การสืบสวนจับกุม เพราะมีลักษณะเป็น อาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหาย (Victimless Crime) และมักจะมีอิทธิพลทางการเมือง เข้ามาเกี่ยวข้อง

2. อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดโดยปรกติดำเนินการในลักษณะ องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime)

3. อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดมักจะเป็นแบบอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า ชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนนิยมที่จะ เข้ามากระทำความผิดกันมากขึ้น

¹² วีระพงษ์ บุญญภาส. อาชญากรรมในเขตเมือง. (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 18.

4. อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรมอย่างอื่นตามมา เช่น อาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน เป็นต้น

5. อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดนอกจากจะทำลายทรัพยากรมนุษย์แล้ว ยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2.2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ดังได้กล่าวแล้วว่า ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) โดยแบ่งสายงานการบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงลักษณะการดำเนินงานแล้วจะเห็นได้ว่าผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำผิดจะเป็นผู้วางแผนการต่าง ๆ ในการกระทำผิดหรือ ในกรณีที่พรรคพวกของตนถูกจับกุมดำเนินคดีก็จะจัดหาทนายความที่เชี่ยวชาญกฎหมายคอยว่าต่างแก้ต่างให้ตลอดจนจัดหาตัวตาย

-ตัวแทนคอยรับผิดแทนพรรคพวกของตนด้วย จึงเห็นได้ว่าผู้ที่เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำผิดนี้ มีความสำคัญต่อความคงอยู่หรือล้มเลิกขององค์กรอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด ดังนั้นในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดจึงอาจพิจารณาในอีกแง่หนึ่งว่า ก็คือ การดำเนินคดีกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรมแล้วจะพบว่า มีการกระทำผิดที่ต่อเนื่อง ไม่ได้กระทำผิดเป็นครั้งคราว ปรกติจะเป็นผู้กระทำความผิดโดยอาชีพ มีการดำเนินการไม่หะหลวม มีรูปแบบโดยเป็นระบบที่กำหนดหน้าที่โดยชัดเจน เช่น หน้าที่ในการขนส่งยาเสพติด หน้าที่ในการจำหน่ายยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งเมื่อผู้กระทำแต่ละคนรู้หน้าที่ว่าตนต้องทำอะไรแล้วก็ดำเนินการตามนั้นเลย ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังก็จะเป็นแต่เพียงวางแผน หรือประสานงานโดยไม่ได้ลงมือกระทำผิดเองหรืออยู่ในเหตุการณ์กระทำผิด เช่นการกำหนดตัวบุคคล เวลาหรือสถานที่ในการกระทำผิด เป็นต้น ซึ่งในการตกลงแผนการปรกติก็จะกระทำโดยรวดเร็วและเป็นความลับ รู้กันเฉพาะบรรดาผู้ร่วมกระทำผิด ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำมักจะมีอาชีพที่ถูกต้องกฎหมายบังหน้า และจะไม่สร้าง

พยานหลักฐานว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด¹³ ในการใช้มาตรการกฎหมายเพื่อดำเนินคดีความผิดกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำผิดอาจประสบกับปัญหาและอุปสรรคได้ โดยแยกพิจารณาดังนี้ คือ

1) ปัญหาและอุปสรรคในการใช้มาตรการกฎหมายสาระบัญญัติ เรื่อง ตัวการ ผู้ใช้และผู้สนับสนุนดำเนินคดีความผิดกับหัวหน้าองค์กร หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แยกพิจารณาได้ดังนี้คือ

ก. มาตรการกฎหมายเรื่องตัวการ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 บัญญัติว่า "ในกรณีความผิดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้กระทำความผิดร่วมกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น" ดังนั้นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับตัวการจึงแยกพิจารณาได้ดังนี้ คือ

- (1) เป็นการกระทำความผิด
- (2) ในระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
- (3) โดยมีการกระทำร่วมกันในขณะกระทำผิด
- (4) โดยมีเจตนากระทำร่วมกันในขณะกระทำผิด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การกระทำความผิดในฐานะเป็นตัวการคือ การกระทำความผิดร่วมกันโดยมีเจตนาร่วมกันซึ่งกรณีการกระทำความผิดร่วมกันนั้น ตามแนวคำพิพากษาได้แก่กรณีดังต่อไปนี้คือ

กรณีการร่วมกระทำส่วนหนึ่งของการกระทำทั้งหมดที่ร่วมกันเป็นความผิดขึ้น โดยผู้กระทำแต่ละคนได้กระทำการถึงขั้นเป็นความผิดในตัวเอง หรือ

กรณีการแบ่งหน้าที่กันทำ โดยผู้ร่วมกระทำคนหนึ่งลงมือกระทำการอันเป็นความผิดในตัวเองในขณะที่ผู้ร่วมกระทำอีกคนทำหน้าที่อย่างอื่น ซึ่งไม่เป็นความผิดในตัวเอง เช่น

¹³ ไชยยศ เหมะรัชตะ และคณะ. "การศึกษาการดำเนินคดียาเสพติดตามระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม" , หน้า 60 - 61.

คอยคู่คั่นทางหรือ คอยแจ้งสัญญาณอันตราย* หรือ

กรณีการอยู่ร่วมในที่เกิดเหตุในลักษณะที่พร้อมจะช่วยเหลือพรรคพวกได้

ทันทีหรือ

กรณีการอยู่ร่วมในที่เกิดเหตุและก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด¹⁴

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการกระทำร่วมกันในขณะที่กระทำความผิดตามแนว

คำพิพากษาแล้วจะเห็นได้ว่า ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดจะรับผิดชอบในฐานะเป็นตัวการได้นั้น จะต้องปรากฏว่าได้กระทำการร่วมกันในลักษณะใด ลักษณะหนึ่งดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่เมื่อผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังนั้นได้ทำหน้าที่ เพียงตกลงแผนการหรือกำหนดตัวบุคคล เวลา หรือสถานที่กระทำความผิดโดยไม่ได้ลงมือกระทำความผิดหรืออยู่ในเหตุการณ์กระทำความผิด ดังนั้นจะถือว่า ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังนั้น ได้ร่วมกระทำความผิดนั้นจะต้องรับผิดชอบในฐานะ เป็นตัวการไม่ได้ กรณีเช่นนี้ มาตรการกฎหมาย เรื่องตัวการจึง ไม่อาจใช้ดำเนินคดีความผิดกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้

ข. มาตรการกฎหมายเรื่องผู้ใช้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 บัญญัติว่า "ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด ไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้าง วาน หรือยุยง ส่งเสริมหรือ ด้วยวิธีการอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด..." ดังนั้นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้ใช้จึงแยกพิจารณา ได้ดังนี้คือ

---

* ผู้รับหน้าที่คอยคู่คั่นทาง หรือแจ้งสัญญาณอันตราย ไม่จำเป็นต้องอยู่ในที่เดียวกับผู้กระทำความผิดอาจจะอยู่ห่างออกไปก็ได้ แต่ถ้าอยู่ห่างออกไปมากอาจจะไม่ถือว่าร่วมกระทำได้ ก็ไม่ถือว่าเป็นตัวการแต่เป็นผู้สนับสนุน เช่น ฎีกาที่ 2154/2516 เป็นต้น อย่างไรก็ตามแม้จะอยู่ห่างไกลมาก แต่ถ้าหากได้ส่งวิทยุติดต่อรายงานเหตุให้ผู้ลงมือกระทำความผิดทุกระยะ ก็อาจเป็นลักษณะของการร่วมกันกระทำ ซึ่งต้องรับผิดชอบเป็นตัวการได้.

¹⁴ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทศรีสมมติการพิมพ์จำกัด, 2529), หน้า 396 - 403.

(1) ต้องมีการกระทำอันก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด ซึ่งหมายถึง การกระทำอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นตกลงใจกระทำความผิด¹⁵ และ

(2) ต้องมีเจตนาก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ คือ การกระทำโดยเจตนาก่อให้เกิดผู้อื่นตกลงใจกระทำความผิด เช่น ใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้าง วาน ยุง ส่ง เสริม หรือ ด้วยวิธีการอื่นใด เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งปกติจะเป็นผู้กระทำความผิดโดยอาชีพ และมีรูปแบบโดยเป็นระบบที่กำหนดหน้าที่โดยชัดแจ้ง ซึ่งจะเห็นว่า ผู้กระทำความผิดได้มีเจตนาแน่วแน่ที่จะกระทำความผิดอยู่แล้ว เพียงแต่จะต้องรอกระทำตามแผนการที่ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังจะกำหนดขึ้นเท่านั้น ดังนั้นการที่ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังได้กำหนดแผนการ หรือกำหนดตัวบุคคล เวลา หรือสถานที่กระทำความผิดจึงไม่ถือว่าเป็นการก่อให้เกิดตกลงใจกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้ต้องรับผิดในฐานะเป็นผู้ใช้ เช่น กรณี นาย ก. เป็นสมาชิกขององค์กรยาเสพติด ทำหน้าที่ขนส่งยาเสพติดเป็นประจำ โดยในการขนส่งยาเสพติดแต่ละครั้งหัวหน้าองค์กรจะเป็นผู้กำหนดให้ นาย ก. นำไปส่งใคร ตามวันเวลาและสถานที่ใด ดังนั้น นาย ก. มีเจตนาแน่วแน่ที่จะขนส่งยาเสพติดอยู่แล้ว เพียงแต่ไม่รู้ว่าจะขนส่งยาเสพติดไปให้ใคร ในเวลาใด หัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังจึงเป็นแต่เพียงกำหนดให้ขนส่งให้ใคร ในเวลาใดเท่านั้น จึงถือไม่ได้ว่า ได้ก่อให้เกิด นาย ก. ตกลงใจกระทำความผิดอันจะต้องรับผิดฐานเป็นผู้ใช้ กรณีเช่นนี้จึงเห็นได้ว่า มาตรการกฎหมายเกี่ยวกับผู้ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดไม่สามารถดำเนินการกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือ ผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้

ค. มาตรการกฎหมายเรื่องผู้สนับสนุน ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนกระทำความผิด..." ดังนั้นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้สนับสนุนจึงแยกพิจารณาได้ดังนี้ คือ

(1) ต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น

¹⁵ เกียรติขจร วังนะสวัสดิ์. เรื่องเดียวกัน, หน้า 411.

(2) กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนั้น

(3) โดยเจตนา ช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้น

(4) ก่อนหรือขณะกระทำความผิด

(5) ไม่ว่าผู้กระทำความผิดนั้นจะ ได้รู้หรือมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกนั้นหรือไม่ก็ตาม

ดังนั้นจะเห็นว่า การกระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน คือ การกระทำอันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิดนั้น โดยเจตนา ซึ่งการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนี้มีความหมายกว้าง กฎหมายไม่ได้กำหนดลักษณะการกระทำที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกไว้ แต่กฎหมายกำหนดเพียงว่า เป็นการกระทำอันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวก "ในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด" เท่านั้น ดังนั้นถ้าการกระทำไม่ได้เป็นการให้ความช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวก "ในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด" ก็ไม่ต้องรับผิดในฐานะเป็นผู้สนับสนุน เมื่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้กระทำในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งมีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบไว้โดยชัดแจ้งแล้ว ย่อมเห็นได้ว่ามีการกระทำความผิดเป็นประจำ ผู้ลงมือกระทำความผิดแต่ละคนรู้หน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองดี เพียงแต่จะต้องกระทำตามแผนการของผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังเท่านั้น เช่นดังตัวอย่างที่ได้กล่าวมาแล้วว่า นาย ก. เป็นสมาชิกขององค์กรค้ายาเสพติด ทำหน้าที่ขนส่งยาเสพติดเป็นประจำ โดยในการขนส่งยาเสพติด หัวหน้าองค์กรจะเป็นผู้กำหนดให้ส่งยาเสพติดให้ใคร ในวัน เวลาและสถานที่ใด ดังนี้ การที่หัวหน้าองค์กรกำหนดแผนการให้ นาย ก. นำยาเสพติดไปให้ใคร ในวัน เวลาและสถานที่ใด เห็นได้ว่าอาจจะไม่เป็นการให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่นาย ก.ขนส่งยาเสพติดก็ได้ ถ้าเมื่อในองค์กรยาเสพติดนั้น นาย ก. เป็นผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการขนส่งยาเสพติด การที่ นาย ก. จะใช้ชีวิตขนส่ง แบบไหน หรือจะซับซ้อนอย่างไรก็แล้วแต่ นาย ก. จะทำ แต่ต้องนำยาเสพติดไปให้ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนด ดังนั้นจะเห็นว่า การกระทำของหัวหน้าไม่ได้ช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการขนส่งยาเสพติดของ นาย ก. ง่ายขึ้นแต่เป็นการกำหนดเป้าหมายหรือเป็นการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบในการขนส่งยาเสพติดของ นาย ก. ว่าสิ้นสุดลงเมื่อใดเท่านั้น กรณีเช่นนี้จึงเห็น

ได้ว่า มาตรการกฎหมายเกี่ยวกับผู้สนับสนุนอาจจะไม่สามารถดำเนินการกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กร หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นได้

หรือในกรณีที่ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด

ได้ให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น ให้อำนาจเงิน ทุน หรือรถยนต์ในการขนส่งยาเสพติด ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังนั้นก็อาจมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนได้ ถ้าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้น กล่าวคือ การให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดจะมีความผิดฐานผู้สนับสนุนได้ ต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น¹⁶ ถ้าการกระทำไม่เป็นความผิด หรือความผิดยังไม่เกิด การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ไม่มีผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน ซึ่งในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ความผิดเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำถึงขั้นลงมือ (Commencement) ก่อน ดังนั้น แม้ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังจะได้ให้อำนาจเงิน หรือรถยนต์เพื่อขนส่งยาเสพติด ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังนั้นก็ยังไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน จนกว่าผู้กระทำความผิดจะได้ลงมือขนส่งยาเสพติดขึ้น จึงเห็นได้ว่ามาตรการกฎหมายเกี่ยวกับผู้สนับสนุนไม่สามารถใช้ดำเนินการกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังนั้นก่อนที่จะมีการลงมือกระทำความผิด อันเป็นการป้องกันไม่ให้ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นได้

2) ปัญหาและอุปสรรคในการพิสูจน์ความผิดของหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ดังได้กล่าวแล้วว่า องค์กรอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด ได้มีการกำหนดรูปแบบและหน้าที่กันโดยชัดแจ้ง ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดจะเป็นผู้กำหนดแผนการ ซึ่งในการตกลงกำหนดแผนการนั้น ประกติจะกระทำโดยรวดเร็ว และเป็นความลับ ยากแก่บุคคลภายนอกจะรู้ได้ จึงรู้กันเฉพาะในบรรดา ผู้ร่วมกระทำความผิด ดังนั้นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ว่า ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ส่วนใหญ่จึงได้แก่ ผู้ร่วมกระทำความผิดที่ถูกกันไว้เป็นพยาน ซึ่งพยานที่เป็นคำรับของ ผู้ร่วมกระทำความผิดคนหนึ่งคนใดที่มีผลเป็นการปรักปรำ หรือเป็นผลเสียแก่จำเลยอื่น โดยทั่วไปศาล

¹⁶ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. เรื่องเดียวกัน, หน้า 431.

จะไม่รับฟัง เป็นพยาน หรือรับฟัง เป็นพยานได้ แต่มีน้ำหนักน้อย¹⁷ และความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีลักษณะพิเศษที่ปราศจากผู้เสียหาย (Victimless Crime) เนื่องจากผู้เสพยาเสพติดซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลร้ายจากยาเสพติดโดยตรง โดยสภาพควรจะเป็นผู้เสียหายที่มาร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ แต่ผู้เสพติดเองก็พึงพอใจ และไม่คิดที่จะร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ ดังนั้น ในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้เป็นหัวหน้าองค์กร หรือผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจึงกระทำได้ลำบาก อีกทั้งตามหลักความรับผิดชอบทางอาญา บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดจะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่า เป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ได้ว่า มีความผิดตามกฎหมาย¹⁸ และในการพิสูจน์ความผิดนั้น โจทก์จะต้องพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดด้วย¹⁹ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การพิสูจน์ความผิดของผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกระทำได้ยาก ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจึงอาจหลุดรอดจากความรับผิดชอบได้

ดังได้กล่าวแล้วว่า ยาเสพติดเป็นภัยต่อมนุษยชาติ และเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความผิดอื่น นอกจากนี้ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศอย่างมหาศาล ในการดำเนินคดีความผิดกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งเป็นผู้ที่มีผลต่อความคงอยู่หรือล้มเลิกขององค์กรอาชญากรรมยาเสพติด ปรากฏว่ามาตรการกฎหมายสาระบัญญัติเกี่ยวกับตัวการ ผู้ใช้และผู้สนับสนุนไม่สามารถใช้ดำเนินการกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดบางลักษณะได้ หรือ ในการนี้ที่ได้มีการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการกระทำผิด มาตรการกฎหมายดังกล่าวก็ไม่อาจดำเนินการกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังนั้นก่อนที่จะมีการลงมือกระทำ อันเป็นการป้องกันมิให้ความผิดเกิดได้และในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังนั้นก็กระทำได้ลำบาก

17 ก่อเกียรติ เอี่ยมบุตรลบ. "หลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา". (วิทยานิติพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 155.

18 สุวัณชัย ใจหาญ. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2509), หน้า 32.

19 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา มาตรา 227

ทั้งผู้ร่วมกระทำความผิดที่พนักงานเจ้าหน้าที่กันไว้เป็นพยาน ศาลก็ไม่รับฟัง เป็นพยาน หรือรับฟัง เป็นพยานแต่มีน้ำหนักน้อย ด้วยเหตุนี้ จึง ไม่อาจดำเนินคดีความผิดกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ท่านศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ ได้ทำวิจัยความเห็นของบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับยาเสพติด พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านยาเสพติดเอง ส่วนใหญ่เห็นว่า สาเหตุที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ผลดี เกิดจากกฎหมายมีช่องโหว่ และรองลงมาเห็นว่า กฎหมายไม่เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหา และในการสำรวจความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษนายทุนผู้ค้ายาเสพติด ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรลงโทษนายทุนผู้ค้ายาเสพติดให้หนักกว่าผู้กระทำความผิด²⁰ ดังนั้นจากการทำวิจัยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายยาเสพติดจึงสามารถสรุปให้สอดคล้องตอกันว่า กฎหมายยาเสพติดมีช่องโหว่ และไม่เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหาจึงสมควรที่จะได้มีการแก้ไขช่องโหว่ของกฎหมายให้เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด และ เพื่อลงโทษผู้เป็นนายทุนค้ายาเสพติดให้หนักขึ้นด้วย

ในการแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าวนี้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดซึ่งรับผิดชอบงานในด้านนี้ ได้มีการเสนอร่างกฎหมายสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้นเพื่อใช้ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด²¹ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท²² ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก ก็ได้มีการเรียกร้องให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อนำหลักการ "สมคบกันกระทำความผิด"(CONSPIRACY) บัญญัติไว้เป็นกฎหมายในรัฐของตน ดังนั้นหลักการสมคบกันกระทำความผิด (CONSPIRACY) จึงเป็นมาตรการกฎหมายที่คาดหวังว่า จะสามารถดำเนินคดีกับผู้เป็นหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

²⁰ ไชยยศ เหมะรัชตะ. "ปัญหายาเสพติด: การศึกษาและวิเคราะห์ในแง่กฎหมาย" (รายงานผลการวิจัย ทนุวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 220-229.

²¹ รายละเอียดดู "รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณา ร่าง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด" ณ. ห้องประชุมชั้น 2 สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด วันที่ 8 มีนาคม 2532

²² รายละเอียดดูในภาคผนวก

และจะสามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักการสมคบกระทำความผิด (CONSPIRACY) ผู้เขียนจะได้กล่าวโดยละเอียดในบทต่อไป